

Vindmøller i landbruget 1907, 1923 og 1936

Mens man har nogenlunde præcise tal for de store holandske møller og stubmøllerne er det svært at sætte tal på, hvor mange mindre vindmøller, der har været i Danmark.

For møllerne i landbruget er det dog muligt, da der er foretaget tre opgørelser på landsplan. Men foruden til landbrugsdrift har møller også i et vist omfang været benyttet i håndværksvirksomheder og på vandværker og elværker.

1907:

En statistik angiver, at der i 1907 var **4.617** ejendomme med vindmøller. Heraf var de 3342 (72 %) i Jylland og 1075 på øerne. Fire amter i Nord- og Vestjylland havde 57 % af møllerne, nemlig:

Hjørring Amt: 651 møller
Thisted Amt: 660 møller
Viborg Amt: 557 møller
Ringkøbing Amt: 772 møller

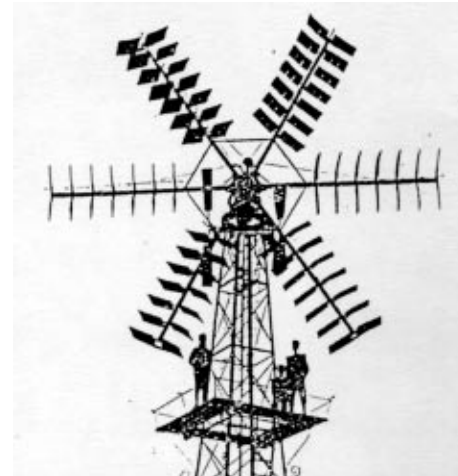
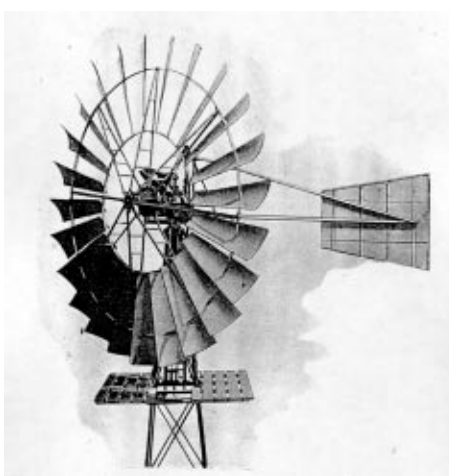
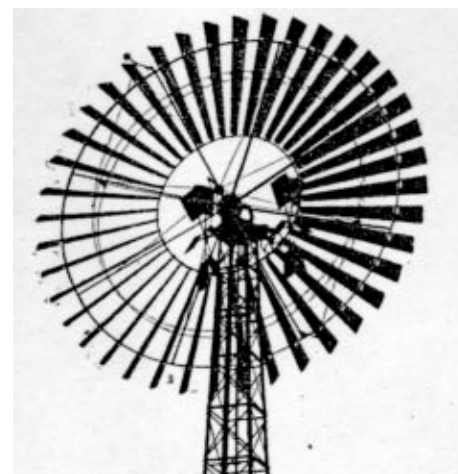
1923:

Ved en "maskintælling" i 1923 blev antallet af "husmøller" i hele landet opgjort til 6.062, mens der blev registreret 10.393 "andre vindmotorer". I alt var der altså **16.455** ejendomme med vindmøller. Det svarer til **8,6%** af samtlige ejendomme.

Betegnelsen "husmølle" benyttedes normalt om de tidlige møller ("stokmøller" eller "kludesejlere") på gårdene. De blev i hovedsagen opført i perioden 1870-1910. Set i forhold til det samlede antal møller i statistikken fra 1907 er det derfor overraskende at et så stort antal stadig skulle være i brug i 1923. Betegnelserne "husmøller" og "andre vindmotorer" har måske givet anledning til fejlregistreringer.

DVS-faktablade er udarbejdet af Danmarks Vindkraftshistoriske Samling, og samler kendte oplysninger om enkelte vindmøller, møller i bestemte områder eller enkelte møllefabrikater. De er først og fremmest tænkt som arbejds-papirer for lokalarkiver, museer, foreninger og andre, der arbejder med at bevare vindmøllernes historie. Faktabladene findes på DVS' hjemmeside www.vindhistorie.dk og opdateres løbende. Korrektioner og supplerende oplysninger modtages derfor gerne.

Øverst t.v.: "Husmølle" (Stokmølle, Kludesejler). Øverst t.h.: Vindrosemotor med stilbare blade. Nederst t.v.: Vindrose med faste blade til vandpumpning. Nederst t.h.: Klapsejler (bl.a. brugt til drift af maskiner og til elproduktion)

1936:

I en ny maskintælling i 1936 var der foretaget en mere klar opdeling af vindmøllerne. Der blev her registreret 12.587 "vindmøller til landbrugsarbejde" og 2.931 "vindmøller til vandløftning" - d.v.s. til afvandingsprojekter og private vandværker.

Der var altså ialt **15.518** ejendomme med vindmøller og de var samtidig opdelt på Jylland og øerne. For "landbrugsmøllerne" var 11.638 (92 %) i Jylland og kun 949 på øerne, mens møllerne til vandpumpning var mere jævnt fordelt - med 1.534 (52 %) i Jylland, og 1.397 på øerne.

I alt var der i 1936 møller på **7,8%** af ejendommene.